

TRASEE CARSTICE

Când e vorba de peșteri, prima care ne vine în minte pare să fie Peștera Urșilor de la Chișcău. Numele și povestea ei au făcut-o imediat populară, fiind asociată, cel mai adesea, cu sejurul de la Băile Felix sau cu traseele care pornesc din platoul Padiș. Nu mă pot limita doar la ea și nici nu le pot cuprinde pe toate celelalte aici (peste 12.000), așa că voi schița un traseu circular, care pornește și se sfârșește în Cluj-Napoca - locul unde Emil Racoviță înființa, în 1920, primul institut de biospeologie din lume. Pentru cei care nu se dau în vânt după trotuare betonate, lumini de bulevard și vocea uzată a ghidului, o pereche de cizme de cauciuc, o lanternă și un pic de curaj sunt suficiente. Iar informațiile localnicilor sunt mai precise și mai actualizate decât ale oricărei alte surse.

Defileul Crișului Repede

Vestitul drum Europa 15, prin lipsa de grijă a guvernanților comuniști, a îmbătrânit într-un an cât alții în zece. Deși azi e un modest E 60, tot trebuie urmat pe distanță de 99 km, până în localitatea Topa de Criș. Cotind în stânga, în câțiva kilometri se ajunge la Șuncuiș. De-aici se poate porni în toate direcțiile. În primul rând, traseul în aval, prin defileu. Poteca urmează calea ferată și vă dă posibilitatea să fotografiați versanții abrupti și să ghiciți, undeva în dreapta, stânca sub care se ascunde Peștera tâlharilor (care are intrare și ieșire). Pentru a ajunge la ea, înaintea primului tunel, se urcă muntele pe poteca marcată.

Peștera Vadu Crișului este electrificată și are ghid.

Dacă ajungeți la vremea potrivită, acesta vă dă căștile de protecție, aprinde luminile și deschide grilajul, reîntorcându-se să-și facă siesta. Asta înseamnă fotografii în toate colțișoarele și călăritul tuturor stalagmitelor. În euforia unei atare întâmplări, nu uitați căștile de protecție, iar dacă le-ați pus deja, plimbați-le cu grijă pe lângă pereții oblici! Luați aminte și la râul pe care-l traversați de câteva ori, căci vine, printr-un sistem subteran, de la vreo cinci km distanță, din peștera Bătrânului (cătunul Tomnatic)!

La ieșire puteți urma traseul din stânga apei, pentru a intra în Peșterile Caprei și Devențului și pentru a ajunge la punctul de panoramă. Dacă continuați traseul pe lângă calea ferată, puteți ajunge la Peștera Zmăului, care are chiar sub portal vechea vamă de sare.

Revenind la Șuncuiș, se poate vizita Peștera Ungurul Mare. Deoarece panourile cu informații au fost montate de o asociație din țara vecină, va trebui să citiți jumătatea lor de jos! Tot pe-aproape sunt Peștera Vântului (cu cei 52 de km de galerii e socotită cea mai lungă din țară) și Peștera Lesiana.

Groapa Beiușului

Dacă nu țineți să ajungeți la Băile Felix, distanța până la cealaltă grupă de peșteri se poate înjumătăți. Din Bratca, un drum de 30 km, recent modernizat, traversează munții Pădurea Craiului (nu Piatra Craiului!) și vă duce la Roșia. Înainte de-a intra în comună, aveți câteva intrări părăsite de mină și, pe dreapta, peștera Vacii. În centru se cotește la stânga și se urmează indicatoarele spre Peștera cu cristale Farcu. În prelungirea unei mine s-a descoperit această galerie, care poate dezamăgi cu cei doar 40 de metri ai săi. Dar afară vă așteaptă o tiroliană, iar la coborâre, chiar în ultima curbă, poteca spre Peștera Gruieț și spre izvoarele Roșiei.

Peștera Gruieț nu are mai mult de 500 de metri, dar vă oferă meniul complet: săli înalte, un pârâu, câteva lacuri mai mici, nenumărate stalagmite, stalactite, coloane și scurgeri parietale, escaladă, mers pe burtă... Evident că la mașină trebuie să vă aștepte un alt rând de haine!

INDEPENDENȚA
ROMÂNĂ
*Independența
prin Cultură*

Următoarea oprire e la Peștera Meziad. Dacă până acum câțiva ani trebuia sărit zidul sau chemat pădurarul din sat, acum s-a modernizat totul. A rămas neschimbat doar un Eminescu împietrit între stalagmitele fără soț ale peșterii.

De-aici mai sunt 18 km până la Beiuș, de unde se poate urca la Stâna de Vale. Dar Peștera Urșilor e în direcția Sudrigiu Chișcău, în total 40 km. Povestea urșilor blocați acolo, sfârșitul tragico-canibalic și scheletul ultimului rămas în viață sunt deja uzate. Le completează o Albă ca Zăpada cu piticii și căsuțele lor, Macaroanele și chiar o Rachetă gata de lansare.

Pe drumul de întoarcere e intersecția cu Padișul.

Mai sunt 26 km până sus, unde se pot vizita Cetățile Ponorului, Ghețarul Focul Viu, Cetățile Rădesei sau Lumea pierdută (cu Avenul Pionierilor, Avenul Negru și Avenul Gemănata).

Valea Sighiștelului

Dacă vă grăbiți, veniți înapoi la Sudrigiu și luați direcția Ștei, Câmpani, Sighiștel - în total 29 km. În capătul satului parcați mașina sub nuci și încălțați cizmele de cauciuc, căci apa va trebui traversată de nenumărate ori în cei 5 km care vă despart de canion. Versanții împăduriți din stânga și din dreapta ascund peste 160 de peșteri, dar numai câteva dintre ele merită să fie vizitate. Pentru rezonanța numelor, pomenesc de Tibocoia, Corbasca, Pișolca, Coliboaia. Majoritatea sunt indicate

din punctul în care părăsesc valea.

Între cele care merită, dar nu pot fi vizitate e Peștera Măgura. Zidul de piatră și grilajul de metal par s-o face inexpugnabilă. Totuși, dacă ați ajuns sub portal, lăsați rucsacul jos, căci cheia e la dumneavoastră! La câteva palme în dreapta ușii, nisipul poate fi îndepărtat cu ușurință. Urmează stratul de pietre, care închide canalul ce trece pe sub zid. În câteva minute sunteți dincolo. Dacă ar fi electrificată, această peșteră ar concura cu cea de la Chișcău (peste munte le despart doar câțiva km). În condițiile actuale, impresiile cu care plecați vor fi mult mai puternice. După două-trei-patru ore în Galeria Amforelor și în Sala Minunilor, lumea de afară va părea ștearsă. Dar nu uitați să puneți pietrele la loc și neteziți cu grijă nisipul!

Valea Arieșului

Pentru a continua traseul spre Cluj, trebuie urcat muntele prin pasul Vârtop și coborât pe Valea Arieșului. Din când în când, în dreapta apare masivul Biharia (Bihor sau Cucurbăta Mare), de 1849 m - altitudinea maximă a Carpaților Occidentali. Sus, pe platou, este indicat traseul de o oră spre Groapa Ruginoasa. Dar peșterile sunt puțin mai încolo.

În centrul localității Gârda, la stânga, e indicat Ghețarul de la Scărișoara. Chiar dacă e mai lung cu câțiva km, e de preferat să urmați drumul spre Peștera Poarta lui Ionele și Cheile Ordâncușei, care urcă mai lin muntele. Uitați teoria temperaturii constante de 14 grade în peșteră, căci aici e un ghețar! La plecare coborâți în Valea Gârda Seacă și vă puteți abate pe la Peșterile Coiba Mare și Coiba Mică sau pe la Ghețarul de la Vârtop, care adăpostește urma de picior pietrificată a unui Neanderthalian.

Până la Cluj au mai rămas aproximativ 150 km, dar cu mici deviații puteți vedea Galeriile miniere de la Roșia Montană sau puteți asculta clopotul ce bate la Râmeț. Desertul întregului circuit ar putea fi Cheile Turzii și salina.

Și nu uitați că peretele peșterii e ca o stofă scumpă - chiar dacă e interzis, trebuie atins! Acest sfat pleacă de la ideea că-n fiecare dintre noi zace un explorator sau, cel puțin, un miner... Noroc bun!

DACIAN BRADEA